

Часть А



Naučte se následující slovíčka:

047_1.03_A01



- Б** бесéдовали (они) – povídali si, povídaly si
библиотéка, -и ž – knihovna
- В** вéчером – večerem *přisl.*
вмéсте – spolu
виúчка, -и ž – vnučka
всегдá – vždy
вчérá – včera
Г где – kde
говорили – mluvili, mluvily
городскóй, -ája, -ófe, -úne – městský
- Д** дéушка, -и ž – dívka, slečna
дéтство, -a s (с дéтства) – dětství (z dětství,
od mlada)
- дорогóй, -ája, -óbe, -úne – drahý
дóчка, -и ž – dcera
дружба, -ы ž – přátelství
- Ж** жéть (жлу, жéшь, жауг) – čekat (čekám,
čekáš, čekaji)
живут – žijí
- З** завтра – zítra
здесь – tady, zde
знакомы (они знакомы) – znají se
- И** идéя, -éni ž – nápad, myšlenka
извините – promiňte (při vykáni)
истóрия, -ии ž – příběh zde
- К** кáждый, -ая, -ое, -ые – každý
как – jak

- клуб, -а т (в клúбe) – klub (v klubu)
книга, -и ž mn. книгы, книг – kniha
когда – kdy
конфéта, -ы ž – bonbón, cukrovinka
- Л** лимоn, -a т – citrón
литератúra, -ы ž – literatura
лиш, -á s – obličej
люди, -éй mn. – lidé
- М** мáленький, -ая, -ое, -ие – malý
медсестrá, -ы ž – zdravotní sestra,
ošetřovatelka
молодой, -ája, -ófe, -úne – mladý
мяч, -á т – míč
- Н** неразлúчный, -ая, -ое, -ые – nerozlučný
ноутбúk, -a т [но] – notebook
- О** окнó, -á s – okno
отлíчно – výborně
- П** пárень, -рия т – chlapec, kluk, přítel
писáтель, -ля т – spisovatel
подруга, -и ž – kamarádka
почемý – proč
профессия, -ии ž – povolání, zaměstnání
- Р** рéдко – zřídka
- С** скамéйка, -и ž (на скамéйке) – lavička
(na lavičce)
скóро – brzy
слóво, -а s – slovo

сосед, -а *m* – soused
страна, -ы *ž* – stát, země
сумка, -и *ž* – kabela, taška
T театр, -а *m* – divadlo
туристы (много турристов) *mn.* – turisté
(mnoho turistů)
У уже – už
умный, -ая, -ое, -ые – chytrý, moudrý,
rozumný
Ф фотография, -ии *ž* – fotografie
Ч чай, чая *m* – čaj

Запомните!

До завтра!
До свидания!
Они влюбились друг в друга.
Это дружба на всю жизнь.
Вы не против?
Это очень хорошая идея.

час, -á *m* – hodina
человек, -а *m* *pl.* lidé, -éři – člověk
чешский, -ая, -ое, -ие – český
читать (читаю, читаешь, читают) – číst
(čtu, čteš, čtu)
что – že spojka zde
Ш шеф, -а *m* – šef
школа, -ы *ž* – škola
шоколадный, -ая, -ое, -ые – čokoládový
Э этот – tento
Я яблоко, -а *s* – jablko

Zapamatujte si!

Ahoj zítra!
Na shledanou!
Zamilovali se do sebe.
To je přátelství na celý život.
Nejste proti?
To je velmi dobrý nápad.

Часть Б

Кто этот молодой человек?



Přečtěte si dvakrát následující text. Dbejte na správnou výslovnost.
Poté si text poslechněte na nahrávce a znovu ještě jednou přečtěte:



048 L03_A02

Вот две девушки на фотографии – Марина и Нина. Они знакомы уже с детства, и каждый день они вместе. Марина и Нина – неразлучные подруги, и всем ясно, что такая дружба на всю жизнь. Марина вчера вечером была у подруги, и как всегда они пили чай с лимоном и шоколадными конфетами и долго-долго говорили. О чём же так долго беседовали эти девушки? Нина влюбилась! Кто же этот молодой человек? Его зовут Егор. Он учитель литературы в городской школе.



Нина в первый раз увидела Егора в парке. Он сидел на скамейке и читал книгу...

Н: Извините, а что это у вас?
Е: Это Александр Сергеевич Пушкин. Русская классика. А вы читали Пушкина?
Н: Да, читала. Я знаю Пушкина. Это очень хороший писатель. А у вас много книг?
Е: О да! У меня дома маленькая библиотека. Я учитель литературы...
Меня зовут Егор. А вас?
Н: А меня – Нина. Я медсестра.
Е: Какое красивое у вас имя и какая хорошая у вас профессия!
Н: Спасибо, Егор, за комплимент. Знаете, а я редко читаю книги.
Е: Да? А вы часто здесь бываете?
Н: Я здесь каждый день.
Е: Отлично! Теперь мы с вами будем читать книги. Вы не против?
Н: Нет. Это очень хорошая идея!
Е: Завтра я буду ждать вас здесь в два часа.
Н: Хорошо. До завтра!
Е: До свидания!

Вот так они читали Пушкина, Шекспира, Эрбена... Читали, читали и влюбились друг в друга! Вот такая у Нины история...

Výklad:

1. Долго-долго: dvě stejná slova napsána přes spojovník se v ruštině objevují při zdůraznění: moc dlouho, hodně dlouho apod.
2. Слово медсестра je zkrácená podoba slovního spojení медицинская сестра. Takové zkratky jsou v ruštině velmi časté a slouží zejména k rychlejší komunikaci.
3. Větě Эта Александра Сергеевича Пушкин в češtině odpovídá věta To je Alexander Sergejevič Puškin. Sergejevič je tzv. отчество neboli jméno po otci. Ймя (кřestní jméno) – Александр, отчество (jméno po otci) – Сергеевич, фамилия (příjmení) – Пушкин. Отчество se tvoří od křestního jména otce (Петр, Сергей) nejčastěji příponami: -ович/-евич pro mužský rod (Петрович/Сергеевич) a -овна/-евна pro ženský rod (Петровна/Сергеевна). Jméno po otci (отчество) ve spojení s křestním jménem (имя) se používá v úředních dokumentech a také při oslovení (викані) osobě nadřízené nebo starší.
4. Před spojkou что se vždy v ruštině píše ёáрка (Марина и Нина неразлучные подруги, и всем ясно, что такая дружба на всю жизнь).
5. Ve slově ноутбук si první samohláska zachovává svoji kvalitu [no], i když není v přivzvučné pozici.

Infinitiv ruských sloves

В руštině známe tři koncovky infinitivu. Prozatím si pamatujte, že nejčastějším zakončením infinitivu je -ть. V úvodním textu jsme se seznámili s několika slovesy v minulém čase: они пили, они беседовали, они говорили, она увидела, он читал, он сидел, она была. Infinitivními tvary těchto sloves jsou: пить/pít, беседовать/rozmlouvat, мluvit, povídat si, говорить/mluvit, (у)видеть/(u)vidět, читать/císt, сидеть/sedět, бытъ/být.

Minulý čas

Minulý čas se tvoří odtržením koncovky **-ть** a přidáním koncovek **-л, -ла, -ло, -ли.** Tvoření minulého času v ruštině je tedy velmi podobné češtině. Nezapomeňte ale, že ve 3. osobě množného čísla existuje pouze jedna koncovka **-ли**, a to pro **všechny rody!**

я, ты, он читал	мы читали
она читала	вы читали
оно читало	они читали

Pamatujte:

читал	-Л
читала	-ЛА
читало	-ЛО
читали	-ЛИ

! Koncovka **-ли** platí v množném čísle pro všechny rody!

1. Utvořte všechny tvary minulého času u následujících sloves: **беседовать, говорить, сидеть, писать, (у)видеть.** U těchto sloves je stálý přízvuk!



2. Slovesa v závorkách napište v minulém čase. Celé cvičení napište psací azbukou:



1. Пушкин и Шекспир (писать) хоронили книги. 2. Мама и сестра долго (беседовать). 3. Где он вчера (быть)? 4. Вы уже (выйти) нашего соседа? 5. Папа (пить) чай с лимоном. 6. Учитель (говорить) о литературе. 7. Анна с Максимом (быть) в городском театре. 8. О чём вы (говорить)? 9. Она (читать) только новые книги. 10. Ты уже (говорить) с братом? 11. Кто (писать) это слово? 12. Молодой человек (сидеть) на скамейке. 13. Я (увидеть) Егора в парке. 14. Чешские туристы (читать) русские журналы.

3. Tvořte věty podle vzoru:

Словачка долго говорила. → И словак долго говорил.

1. Дочка читала чешский журнал. 2. Русский говорил о Москве. 3. Сестра писала о нас. 4. Словакка беседовала с подругой. 5. Мама видела Егора. 6. Он сидел в машине.



049 L03_A03

Intonace otázek a odpovědi

U tázacích vět v ruštině hraje hlavní roli intonace. Ruská tázací věta je charakteristická tím, že klade důraz na **nejdůležitější slovo** v otázce nebo na tázací **slovo**. Pozorně si přečtěte uvedené příklady, poté si je poslechněte na nahrávce.

a) Intonace otázek s tázacím slovem

(s tímto typem otázek jsme se již seznámili)

Tázacím slovem rozumíme tázací zájmeno – např.: **кто, где, что, как** atd. Tázací slova mají už svůj „vlastní“ důraz.

Где он?	Что с нами?
Где Максим?	Как у Максима?

Zapamatujte si nejčastější ruská tázací zájmena a jejich české ekvivalenty:
кто/kdo, что/со, где/kde, когда/кdy, как/jak, почем/проč, сколько/kolik

b) Intonace otázek bez tázacího slova

Češtině i ruštině jsou vlastní také otázky bez tázacího slova. Pokud v ruštině klademe důraz (nejdůležitější slovo) na viceslabičné slovo, potom tento důraz nese přízvučná slabika.

Srovnejte i postavení slova ve větě (ptáme se na скóро):



050 L03_A04

Мы будем дома скоро?
Мы будем скоро дома?
Мы скоро будем дома?

Тон zvyšujeme na přízvučné slabice, poté hlas opět klesá do hlubší polohy a stejně hlubokým tónem vyslovíme zbytek slova či celé věty.

Pokud je slovo, na které se ptáme, jednoslabičné, leží hlavní důraz na něm. Platí zde stejná pravidla jako u viceslabičních slov. Hlas zvýšíme u slova, na které se ptáme. Pokud se toto slovo nachází uprostřed věty či na začátku, intonace po tomto slově klesá a je stejná pro celý zbytek věty.

Pamatujte, že na intonaci v otázce závisí i odpověď. Poslechněte si následující příklady a všimněte si, na které slovo se ptáme. Srovnejte odpovědi:



051 L03_A05

Ваш сын живёт в Чехии?
Ваш сын живёт в Чехии?
Ваш сын живёт в Чехии?
Ваш сын живёт в Чехии?

Да, мой сын живёт в Чехии.
Нет, его сын живёт в Чехии.
Да, мой сын живёт в Чехии.
Нет, мой сын не живёт в Чехии.
Да, мой сын живёт в Чехии.
Нет, мой сын живёт в Словакии.

Intonace následné odpovědi:

Intonace odpovědi je charakteristická **klesnutím hlasu** do co nejnižší polohy. Můžeme odpovídat (pokud je to možné) pouze částicemi da/nět, nebo slovem z otázky či celou větou.

Pozorujte:Мы будем *скоро* дома?

- | | |
|--------------------|---------------------------|
| 1. Да, | Všechny odpovědi mají |
| 2. Да, скоро. | klesavou intonaci! |
| 3. Да, скоро, | |
| 4. Нет. | |

4. Přečtěte si otázky a odpovězte na ně. Při čtení dbejte na správnou intonaci.

V odpovědích vycházejte z úvodního textu. Poté si tázací věty poslechněte se správnou intonaci:



052 1.03_A06

1. Кто на фотографии?
2. Какая профессия у Нины?
3. Что пили девушки вечером?
4. О ком они говорили?
5. Какая профессия у Егора?
6. Где Нина увидела Егора в первый раз?
7. Что читал Егор?
8. Как зовут автора книги?
9. Где часто бывает Нина?
10. Когда Егор будет ждать Нину?

Skloňování zájmen kdo/kto, что/co

1.	кто	что
2.	когд	чегд
3.	комд	чемд
4.	когд	что
6.	о ком	о чём
7.	кем	чем

! Ve 2. a 4. pádu se г (когд, чегд) čte jako [v].

5. Tvořte otázky podle vzoru. Ptejte se na slova a slovní spojení označená

kurzívou pomocí zájmen *кто*, *что*. Dbejte na správnou intonaci.



053 1.03_A07

Výslovnost si ověřte na nahrávce:

Они были в театре без нас. → Без *когд* они были в театре?

1. Александр в парке с подругой.
2. На улице мы видели Максима.
3. У Лены здесь дом.
4. Они говорили о друге Марка.
5. Нина пила чай с шоколадными конфетами.
6. Мы

дали книгу Нине. 7. Тамара дала дочке новый мяч. 8. Мама была с дочкой. 9. Он говорил с шефом. 10. В клубе был Стас без подруги.

6. K jednotlivým obrázkům přiřaďte ruská slovíčka:



книга, бабушка, машина, собака, копейка, Америка, кроны, школа

Všimněte si, že všechna slova z 6. cvičení jsou ženského rodu.

Skloňování podstatných jmen rodu ženského zakončených na -а v jednotném čísle

1.	2.	3.	4.	6.	7.
шкóла	шкóлы	шкóле	шкóлу	о шкóле	шкóлой
собáка	собáки	собáке	собáку	о собáке	собáкой

Nezapomeňte, že se po ruských písmenech к, г, х přeše pouze и!

7. Následující slova vyskloňujte podle uvedeného vzoru:

книга, бáбушка, машýна, кóшка, Амéрика, крона, чéшка

8. Podstatná jména v závorkách dejte do správného tvaru:



- К + 3. р. (сестрá, дéвушка, внуčka, Кáтя, Нíна) 2. Без + 2.р. (сúмка, собáka, дóчка, кóшка, крона) 3. В + 6. р. (Пrága, машýна, Москвá, странá, книга) 4. С + 7. р. (кóшка, Галина, дéвушка, бáбушka, книга) 5. Из + 2. р. (машýна, Москвá, книга, шkóla, Пrága) 6. О + 6. р. (крона, Нíна, мáma, Пrága, кóшка).

9. Podstatná jména v závorkách dejte do správného tvaru:



- Вíктор – учитель (литература). 2. В (Пrága) mnoho turistov. 3. Вчera мы были у (бáбушka). 4. Máma dala synu (конфéta). 5. В (сúmka) nový журнál. 6. Вы ужé видели (Másha) и (дévushka Nína)? 7. Oní dôlgo говорíli o (пробléma). 8. Mолодой человék сидél na (скамéjka). 9. В teátre oní были с (подrúga). 10. Как зовút (medsestrá)?

Часть В

Наш или нáша?

- Přečtete si následující věty a napište je psací azbukou. Poté si je poslechnete na nahrávce a znovu přečtete:



054_L03_A08

Нáша дóčka хорошо́ знае́т Пrágu. У нáшey дóčki нáша собáka Жúчка. Нáш syn читáet knígi. Нáша бáбушka Галина в Москvé. Из Москvы тóже ваш друг Борýc. Но вáша подrúga Джúlia из Амériky. Ваш друг Максým с Украíny? Да, наш друг с Украíny.

Но вáша подrúga из Пrági. Кто это? Эto нáша Áнna. Подrúga нáshey Ánnы – Ирýna. Oná в школé. В нáшey школé тóже сын Ánnы. Ймя сына Ánnы – Пётр. У нáшego Peterá собáka Шárik. Шárik большóй, а вáша kóška маленькая.

Skloňování zájmen нáша/páše, вáša/vaše (ženský rod)

1.	нáша	вáša
2.	нáшey	вáшey
3.	нáшey	вáшey
4.	нáшу	вáшu
6.	о нáшey	о вáшey
7.	нáшey	вáшey

2. Doplňte správný tvar zájmen нáша a вáša podle vzoru:



- к дóčke и сестré → к нáшey дóčke и вáшey сестré
1. с шkóloy и машýnou 2. bez собáki и kóškou 3. о Москvě и Пráze 4. к сестré и вnučkou 5. в машýne и шkóle 6. bez ýлицы и страны 7. в Пráte и Москvě 8. с krónou и kopéjkoj 9. о máme и bábushkou 10. к собáke и kóškou 11. из shkóly и машýny 12. с вnučkou и bábushkou 13. о kopéjke и króne 14. к сестré и máme

3. Odpovídejte na otázky podle vzoru:



- С кем? – (нáша Nína) → С нáшey Nínoj.
1. О кóм? – (нáша сestrá) 2. Без когó? – (вáša bábushka) 3. Komý? – (нásha máma) 4. С кем? – (вáša dóčka) 5. Komý? – (нásha собáka) 6. О кóм? – (вáša Marína) 7. С кем? – (нásha вnučka Ánna) 8. Без когó? – (вáša kóška Máška)

4. Zopakujte si skloňování podst. jmen rodu muž. a přívlast. zájmen наш, вáши. Odpovídejte na otázky podle vzoru:



- С кем? – (наш Mákssím) → С нášim Mákssímom.
1. Komý? – (ваш syn) 2. О чéм? – (наш teátr) 3. С кем? – (vаш vnuček) 4. Без чégo? – (наш ноутbuk) 5. О кóм? – (vаш syn) 6. Komý? – (наш Márk) 7. K чemý? – (vash klub) 8. Без когó? – (наш brat Báclav) 9. О чém? – (vash górod) 10. Без когó? – (naš Víktor) 11. С чém? – (vash журнál) 12. С кем? – (naš druh Stas) 13. О кóм? – (vash Iván) 14. Без чégo? – (naš komplímént)

5. Tvořte věty se slovesem *mít* podle vzoru:

→ *наша мама – красивые глаза* → *У нашей мамы красивые глаза.*



1. наш друг – новый дом 2. ваша сестра – хорошая сумка 3. брат Иван – дорогой скейтборд
 4. ваш сосед – старая машина 5. наша дочь – много проблем 6. Катя – две кроны 7. ваш внук – копия Маша 8. Стас – красивая девушка 9. наша бабушка – большой сад 10. Марк и Ирина – умный сын

6. Slovní spojení v závorkách dejte do správného tvaru:



1. В (наша страна) много красивых городов. 2. Мы дали (ваш сын и ваша дочь) шоколадные конфеты. 3. В (театр) они были с (наш друг и ваша сестра). 4. Он говорил о (наша проблема). 5. У (ваш брат) новая машина. 6. Он был там с (девушка Лена). 7. В (Москва) живут русские, в (Прага) – чехи, а в (Братислава) – словаики. 8. В (наш журнал) писали о (ваш город).

Přídavná jména tvrdá v 1. pádu

Zapamatujte si koncovky tvrdých přídavných jmen pro všechny rody v prvním pádu:

Mužský rod	Ženský rod	Střední rod	Množné číslo
новый дом	новая машина	новое кино	новые журналы
молодой человек	молодая девушка	молодое лицо	молодые люди

7. Přiřaďte přídavná jména k podstatným jménům. Tvořte věty podle vzoru:

новый – книга → Это новая книга.

хороший, новый, большой, красивый, шоколадный, городской, молодой, маленький, старый, неразлучный, умный, русский, чешский
 школа, человечек, конфеты, окно, подруги, ноутбук, детство, туристы, банк, кино, история, люди, скамейка



8. Přeložte:

1. мэстское divadlo 2. dobrý nápad 3. česká koruna 4. malé okno 5. čokoládové bonbóny
 6. ruská literatura 7. stará banka 8. dobré dětství 9. mladí lidé 10. nový učitel 11. chytrý syn
 12. ruské město 13. nový skateboard 14. velká knihovna 15. hezký obličeje 16. nerozlučné kamarádky 17. stará lavička 18. české auto 19. dobrá taška 20. hezká dívka

9. Přeložte:

1. Ve vašem městě je divadlo. 2. O čem mluvily dívky? 3. Nina má hezké oči. 4. Náš kamarád Maxim má nové auto. 5. Zamilovali se do sebe. 6. Aleksandr četl v parku knihu. 7. Moje maminka je doma. 8. Lena má malý notebook. 9. Odkud je Václav? Z Ameriky? 10. Galina je z Ruska, z Moskvy. 11. Je to přátelství na celý život. 12. Ahoj, jak se máš? – Ujde to. 13. Dobrý večer! 14. Ivane, kde jsi? 15. Kde je naš ruský časopis? 16. Jaká je vaše profese? – Jsem učitel literatury. 17. Naše kamarádka Irena je sestřička. 18. Máme české auto. 19. Děkuji za kompliment. 20. Mám doma malou knihovnu. 21. Na shledanou. 22. Náš syn má psa a vaše dcera má kočku. 23. To je velice chytrý člověk. 24. Seděli jsme na lavičce a povídali si. 25. Máte hezké jméno. 26. Naše rodina je velká. 27. Kdo je tento mladík? 28. To je dobrý nápad. 29. Anna je ve škole. 30. Pili jsme čaj s citronem.



Přečtěte ruské příslušníky. Znáte český ekvivalent?

Яблоко от яблони недалеко падает.

